Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 29 kwietnia 1933 r. 118.

Treść numeru:

ŁOTWA.

ESTONJA.

- X -

ŁOTWA:1."Jaunakas Zinas" na temat niebezpieczeństwa niemieckiego w stosunku do państw bałtyckich."Jaunakas Zinas" /z 22 i 25.IV. 1933/.Art.p.t."Czy niemiecki Drang nach Osten grozi państwom bałtyckim?" i "Cele niemieckie w Europie Wschodniej". Streszczenie:

Niemcy, rozpoczynając wojnę światową, bynajmniej nie miały na celu podziału Rosji, wyzwolenia Polski, Litwy, Łotwy i Estonji. Nie miały też na celu zajęcia tych krajów i ich skolonizowania. Plan okupacji krajów bałtyckich został ułożony przez niemieckich baronów i obszarników nad Bałtykiem. Dekret Hindenburga z 1918 r. przewidywał uczynienie państw bałtyckich drugich Prus Wschodnich. Niemcy wyłoniły więc ten plan w czasie wojny światowej i potem go stosowały.Pamiętne są chwile, kiedy w czasie podpisywania traktatu wersalskiego usiłowali Niemcy wmówić w Anglików i Francuzów, by zezwolono im pozostać w Łotwie i Litwie, gdyż tylko Niemcy mogą chronić cywilizację europejską przed bolszewizmem rosyjskiem. W tym celu hr.von der Golz usiłował w 1919 r. stworzyć na terytorjum Litwy, Łotwy i Estonji bazę dla operacyj wojskowych przeciwko Moskwie. Jedynie wspólne wysiłki Łotyszów i Estończyków położyły kres tym próbom reakcji niemieckiej.

Obecna niemiecka polityka zagraniczna wyraźnie wdziera się na Wschód. Polityką zagraniczną w zakresie spraw wschodnich kieruje w Niemczech Niemiec bałtycki Rosenberg. Niemcy narodowo-socjalistyczne pragną kontynuować akcję cesarskiej armji w Europie Wschodniej z 1916 i 1919 r. Różnica jedynie polega na tem, że wtedy było to jednym z postronnych celów imperjalizmu niemieckiego, obecnie zaś jest to cel najważniejszy. Jest to jedyne dążenie polityczne dla najbliższego dziesiątka lat.

Dawniej Niemcy miały pod ręką imperjum Austro-Węgierskie. Niemcy też pokładały nadzieje na Azję /kolej hambursko-bagdadzka/.Te poczynania imperjalistów niemieckich wojna światowa obróciła w niwecz. Obecnie faszystowskie Włochy, nie mówiąc już o Małej Entencie nie pozwalają Niemcom wdzierać się na Bałkany. Natomiast Mussolini zachęca Niemcy do akcji w Europie Wschodniej. Dla obecnych Niemiec ekspansja gospodarcza i kolonjalna jest jeszcze bardziej potrzebna niż dla Niemiec cesarskich. Do dwóch wielkich rynków:indyjskiego i chińskiego Niemcy dotrzeć nie mogą. Dla Niemców pozostaje więc szukanie dróg dla ekspansji jedynie w Europie Wschodniej: izolowanie Polski, podbój Litwy i Łotwy i dostęp do Rosji /Sow., by zamienić ją na Chiny Nr.2. Niemców zachęcają do tego, jak się zdaje nietylko Włochy lecz i Anglja Imperjaliści angielscy dla przeciwdziałania komunizmowi udzielają Japonji wolnej ręki na Dalekim Wschodzie.i uznają plany niemieckie w stosunku do Rosji. Działa tu ręka angielskiego króla naftowego Deterdinga, przyczem Rosenberg jest narzędziem tej ręki. Dla eksportu towarów niemieckich potrzebna jest Ukraina, zaś dla kolonizacji Litwa, Łotwa i Białoruś. Takie są perspektywy obecnego niemieckiego Drang nach Osten, który jest dla państw bałtyckich tem niebezpieczniejszy.

Rosenberg żywi potrójny plan:po pierwsze odebranie od Polski Korytarza Pomorskiego i odepchnięcie jej dla ekspansji na Wschód; po drugie opanowanie gospodarczo-polityczne państw bałtyckich; po trzecie opanowanie gospodarczo-polityczne Rosji. Rozenberga można porównać, jeżeli chodzi o jego plany,z gen.von der.Golzem.

Do realizacji tych planów dąży się celowo i systematycznie. Czyni się to pod pretekstem walki z komunizmem. Litwę łudzi się obietnicą kontyngentów. Na Łotwie też odbywa się pod tym względem gra zakulisowa. Słowem Niemcy stosują metody zbliżone do metod stosowanych przez Krzyżaków w XIII-tym wieku, zmierzając spocząku do podboju gospodarczego, a potem i politycznego.-

2. Organ wojskowy "Latvijas Kareivis" przeciwko narodowym socjalistom."Latvijas Kareivis" /z 25.IV.1933/:W związku z zamknięciem organizacyj faszystów łotewskich i aresztowaniem ich przywódców organ narodowców "Latvis" stanął w ich obronie. Obecne czasy spopularyzowały niektóre hasła, głoszone najczęściej przez ludzi, których jedynym celem jest łowienie ryb w mętnej wodzie. Dziwić się należy, że znajdują oni zwolenników.

3. Posiedzenie rady "unji bałtyckiej". "Latvijas Kareivis" /z 25.IV.1933/:24 kwietnia odbyło się posiedzenie rady "unji bałtyckiej" pod przewodnictwem prezesa unji Zemgalsa i wiceprezesa Alberinksa. Na posiedzeniu wyłoniono zarząd unji bałtyckiej i uchwalono ostatecznie podstawowe zasady unji.

4. Założenie komisji eksportowej."Latvis" /z 25.IV.1933/:M-stwo Finansów wysunęło projekt założenia specjalnej organizacji prywatnej, któraby się poświęciła sprawom eksportu. Zadaniem takiej komisji eksportowej byłoby zbieranie materjałów w sprawie eksportu.

5. Premjer Blodnieks o planach rządu łotewskiego."Siegodnia" /Nr.114.IV.1933/:25 kwietnia premjer Blodnieks wygłosił na konferencji partji osadników w Windawie przemówienie na temat sytuacji kraju i akcji rządu. Rząd przedsięwziąść ma szereg środków w kierunku odprężenia ciężkiej sytuacji gospodarczej i uregulowania finansów państwowych. W dniach najbliższych rząd ma wnieść do sejmu projekty ustaw, mające na celu znaczną redukcję budżetu. Ewentualne protesty pewnych sfer nie wpłyną na stanowisko rządu. Zostaną zmniejszone dopłaty państwowe do funduszu emerytalnego. Maksymalna wysokość emerytur zostanie zmniejszona z 600 na 200 - 250 łatów miesięcznie. Zmniejszone będą dopłaty Kasom Chorych, które dotychczas wydawały przeciętnie po 101 łatów na każdego chorego, nie licząc wydatków na leczenie. Rząd przestanie również dopłacać po 1 łt.70 cnt. za kilogram masła na eksport.

W najbliższej przyszłości nastąpi zmiana na stanowiskach 6 - 8 posłów łotewskich zagranicą. Będą zmniejszone zasiłki dla bezrobotnych, a w maju wogóle zawiesi się wszelkie wypłaty na ten cel. Z Rygi wysiedli się 3-4 tys.bezrobotnych, a poczynając od jesieni połowę zasiłków dla bezrobotnych będzie się wydawało w naturze.

Rząd będzie przyczyniał się do rozwoju gospodarczego życia kraju. Pozatem będą podjęte stanowcze kroki przeciwko jednostkom zagrażającym ustrojowi demokratycznemu Łotwy.

6. Sprawa niewniesienia kaucji przez szwedzki syndykat zapałczany."Siegodnia" /Nr.114.IV.1933/:M-stwo Finansów otrzymało odpowiedź od szwedzkiego syndykatu zapałczanego w Stokholmie w sprawie niewniesienia ustalonej kaucji 200 tys.dolarów. Syndykat wyraża zgodę na podjęcie rokowań w tej sprawie, żądając jednocześnie umożliwienia zmniejszenia przewidzianej w umowie ilości eksportu zapałek, a natomiast zwiększenia eksportu drewienek.

Sfery miarodajne są zdania, że żądanie jest to dla Łotwy nie do przyjęcia ze względu na interes Łotwy zatrudnienia jak największej liczby robotników.

7. Sprawa faszystów łotewskich."Siegodnia" /Nr.116.IV.1933/:Pogłoski o rzekomo rychłem zwolnieniu aresztowanych ostatnio faszystów łotewskich Ozolsa,Plana i Apinsza nie odpowiada -

dają rzeczywistości. Ciąży na nich poważne oskarżenie o podkopywanie demokratycznego ustroju łotewskiego i łotewskiej konstytucji.

8.R e o r g a n i z a c j a k o m i s j i i m p o r t o w e j i w a l u t o w e j ."Rigasche Rundschau" /Nr.95.IV.1933/:26 kwietnia Gabinet Ministrów ustalił skład komisyj importowej i walutowej,przyjmując jednocześnie nowe postanowienia o działalności obu komisyj.

9.S p r a w a z w i ą z k u b a ł t y c k i e g o w u j ę c i u "R i g a s c h e R u n d s c h a u". "Rig.Rund." /Nr.95.IV.1933/. Art.p.t."Na zygzakowej drodze do związku bałtyckiego". Streszczenie:

Idea związku państw bałtyckich jest niemal tak stara, jak same państwa. Idea ta ma znaczenie zarówno polityczne, jak i gospodarcze.

Zwoływano już w sprawie związku konferencje. Początkowo miano na myśli związek z [illegible]-ciu państw, potem z 4-ch, wreszcie, gdy się okazało, że Polska i Litwa nie mogą zasiadać razem, a Finlandja jest skłonna do pozostania na uboczu, sprowadzono koncepcję związku do 3-ch państw:Łotwy, Litwy i Estonji. Sprawa tych trzech państw nie schodziła właściwie nigdy z porządku dziennego. Debatowano nad nią zarówno w prasie, jak też w sferach politycznych. Składano wzajemne wizyty i rewizyty. Dotychczas jednak nie ruszono z martwego punktu, a nawet odnosi się wrażenie,że teraz koncepcja zaczyna się rozpływać.

Składają się na to różne przyczyny. Między narodami istnieje zawsze pewien antagonizm. Pozatem nie ulega wątpliwości, że doszłoby szybciej do jakiegoś porozumienia, gdyby na kierowniczych stanowiskach państwowych nie zmieniali się tak często ludzie. Obecnie wysiłki do stworzenia związku bałtyckiego przypominają tkaninę Penelopy:co jeden dzień przyniesie - to drugi niszczy.

ESTONJA:1.D y m i s j a g a b i n e t u P a e t s a ."Siegodnia" /Nr.116.IV.1933/: 25 kwietnia przedstawiciele partji centralnej w rządzie estońskim minister Finansów Anderkop i minister Oświaty Kukke oświadczyli naczelnikowi państwa, że na zlecenie swych partyj podają się do dymisji. W związku z tem naczelnik państwa zakomunikował, że cały gabinet podaje się do dymisji. Jako następcę i przyszłego prezesa ministrów wymienia się Einbunda.

2. O p i n j a R o s e n b e r g a n a t e m a t b l o k u b a ł t y c k i e g o ."Siegodnia" /Nr.116.IV.1933/:Panowie Paets /brat naczelnika państwa/ i Sepp /b.ministrów Finansów/odbyli w tych dniach z Rosenbergiem w Berlinie dłuższą rozmowę. Rosenberg urodził się w Berlinie, gdzie też odbywał studja. W rozmowie z działaczami estońskimi Rosenberg oświadczył, że zmiana rządu niemieckiego w niczem się nie odbije na przyjaznych stosunkach między Niemcami a Estonją. Obecnie rząd niemiecki uważa utworzenie bloku państw bałtyckich Łotwy, Estonji i Litwy za pożądane. Informacje o jakichkolwiek agresywnych planach Niemiec w stosunku do państw bałtyckich są wymysłem.

3. Z a k a z w y w o z u m i e n i a b e z z e z w o l e ń . "Siegodnia"/116.IV.1933/:M-stwo Gospodarki Krajowej przedłożyło rządowi projekt ustawy o zakazie wywozu zagranicę wszelkiego mienia, jak również zakazie umieszczania kapitałów w bankach zagranicznych. bez specjalnych zezwoleń.

4. Z a o s t r z o n a k o n t r o l a w a l u t o w a ."Rev.Ztg." /Nr.92.IV.1933/:Minister Gospodarki podał rządowi projekt ustawy,na zasadzie której obywatele państwa i osoby prawne zobowiązani będą rejestrować kosztowności, znajdujące się zagranicą. Rząd uzyskuje przytem prawo zakazu wywozu waluty zagranicę oraz żądania zwrotu kosztowności, wywiezionych zagranicę.-

5. S t a n B a n k u E s t o ń s k i e g o w d n .15 k w i e t n i a ."Rev.Zeitung" /Nr.90.IV.1933 r./:

	15.IV.		15.IV.
Złoto	17,84 milj.kor.	Banknoty	30,66 milj.koron
dewizy	2,25 " "	wkłady	12,74 " "
kredyt	20,03 " "	pokrycie	46,30%

B7